Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia:
Brașovŭ, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetŭ.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașovŭ și la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ: în Viena: *M. Dukes. Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldbergerg, Eckstein Bernat*: în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann.*
Prețulŭ Inserțiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séŭ 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta“ iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 franci, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ
la administrațiune, piața mare, Têrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulu I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtu abonamentele câtu și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 58. | Brașovŭ, Lunĭ-Marțĭ, 14 (26) Martie | 1895.

A doua ciocnire.

Brașovŭ, 13 Martie v. 1895.

Érășĭ a fostŭ bătaiă mare în camera magnaților̆. Lupta a duratŭ patru ḑile și s'a terminatŭ cu învingerea „reacțiunei“ clericale-catolice asupra guvernului și a clicei „liberale“ calviniste dela putere.

Firesce, că magnații „cei cu crucea în sînŭ“ nu puteau sĕ concédă calvinului Banffy, ce i-au fostŭ refusatŭ catolicului Wekerle. Décă ei au primitŭ totușĭ proiectulŭ privitorŭ la liberulŭ eserciţiu religionarŭ, acésta nu póte fi consideratŭ ca concesiune, căcĭ mai întâiu au eliminatŭ ceea ce nu le-au plăcutŭ din acestŭ proiectŭ, au ștersŭ adecă capitlulŭ alŭ 3-lea, care tractéză despre cei ce nu se ținŭ de nicĭ o confesiune.

Speranțele, ce și le făcuseră Banffy cu ai sĕi, că vorŭ puté salva principiulŭ printr'unŭ compromisŭ, nu s'au împlinitŭ. Propunerea lui Szechenyi, ca sĕ se declare în lege, că regularea casurilorŭ celorŭ ce nu vorŭ sĕ aibă nicĭ o confesiune se va face prin ordine ministeriale, nicĭ n'a ajunsŭ la votŭ, pentru-că capitlulŭ alŭ 3-lea a fostŭ în totalŭ respinsŭ.

Majoritatea magnaților̆ s'a pronunțatŭ în genere în contra admiterei neconfesionalității, fiă prin lege, fiă pe calea ordonanțelorŭ, susțiindŭ că printr'însa se promovéză numai ireligiositatea.

O lovitură multŭ mai gravă însĕ i-s'a datŭ guvernului de către opoziţiunea din camera magnaților̆ prin respingerea în totalŭ a recepțiunei Evreilorŭ.

Jidovimea maghiară „patriotă“, care mai anŭ a desprinsŭ caii dela trăsura lui Wekerle și l'a trasŭ în triumfŭ pe stradele Budapestei, ca pe noulŭ Messia alŭ „liberalismului“, de sigurŭ nu va cânta aḑĭ imnurĭ de laudă celorŭ ce au făcutŭ sĕ cadă a doua óră proiectulŭ pentru recepțiunea religiunei mosaice.

Partea cea mai mare a magnaților̆ nu suntŭ nicĭ decum pĕtrunșĭ de necesitatea de a strînge totŭ mai tare la sînulŭ „națiunei“ Jidovimea maghiară, cum doresce guvernulŭ, și au datŭ semne visibile, că nu se prea încredŭ în patriotismulŭ celorŭ, carĭ n'au venitŭ în țéră „cu piei de panteră“, ca Maghiarii, ci au venitŭ dela Tarnopolŭ „cu piei de iepure“.

Marchisulŭ Csaky Pallavicini, care a făcutŭ observarea sarcastică din urmă, a mersŭ până a ataca Jidovimea pe față ca periculósă rassei maghiare, „pe care tot-déuna a supt'o numai ca lipitorile“. Cuvintele lui, că de câte-orĭ vine din strĕinătate în Ungaria „simte mirosulŭ de usturoiu dela Carpațĭ până la Adria“ și că „nu cutéză a lua în mână o gazetă ungurésca, căcĭ și acésta mirósă a usturoiu“, marchéză în modŭ drasticŭ dispoziția, ce domnesce în cea mai mare parte a aristocrației maghiare față cu Jidovismulŭ.

Și față cu atacurile fórte vehemente ale lui Csaky-Pallavicini guvernulŭ a observatŭ óre-care indiferență. Banffy n'a ḑisŭ nicĭ unŭ cuvêntŭ în apĕrarea Evreilorŭ și ministrulŭ Wlassics n'a luatŭ partea lorŭ cu foculŭ și cu energia, ce ar fi dorit'o ei. De altă parte președintele camerei magnaților̆ n'a aflatŭ nicĭ unŭ cuvêntŭ de dojană față cu vorbitorulŭ, care a vătămatŭ astfelŭ pe Evrei.

Opoziționalii sciu sĕ esploateze acum acéstă împrejurare în contra guvernului susțiindŭ, că nicĭ nu i-a fostŭ în seriosŭ cu recepțiunea Evreilorŭ și că de aceea a lăsatŭ acestŭ proiectŭ de lege tocmai la urmă ș. a.

In situația dificilă, ce fără îndoielă s'a creatŭ guvernului Banffy și partidei dela putere prin atitudinea camerei magnaților̆, „Pester Lloyd“, pe care amintitul conte îl va înșira de sigurŭ între foile ce-i mirósă a usturoiu, dă lozinca caracteristică: „Sĕ fimŭ cu sânge rece!

Sĕ nu precipitămŭ lucrurile și sĕ nu ne pierdemŭ sângele rece — ḑice fóia guvernului — pentru că nu scimŭ, décă nu cumva cu cabinetulŭ Banffy va sta și va cădé și partida liberală. „Sĕ așteptămŭ déră și trebue sĕ putemŭ aștepta“.

Cu alte cuvinte află de lipsă a nu se mai forța cestiunea reformei și a readuce érășĭ liniștitŭ proiectele în discusiunea camerelorŭ, ca sĕ nu se mâne apa pe móra dușmanilorŭ, carĭ forméză aḑĭ „reacțiunea clericală și națională din monarchiă și din Europa centrală“.

Precauțiunea póte fi la loc, dér ne îndoimŭ, că printr'însa va scăpa guvernulŭ și partida lui de căderea, ce se póte încă amâna, dér nu se va mai puté nicĭ într'unŭ chipŭ evita.

Dela Academia Română. Despre decursulŭ ședinței de Sâmbătă a Academiei Române, primimŭ din Bucurescĭ următorulŭ raportŭ:

Bucurescĭ, 11 (23) Martie. Astăḑĭ Academia Română, sub președința Majestății Sale Regelui, în ședință publică fórte bine cercetată, a discutatŭ *cestiunea ortografiei* timpŭ de peste trei óre. S'a decisŭ numai asupra următórelorŭ două puncte:

1) Folosirea lui ḑ pentru sunetulŭ z în cuvintele, ce derivă din latină, ca de esemplu *ḑiuă, ḑină ḑicere* etc., ér z se va folosi numai în cuvintele strĕine, ca zăbavă zamă, zămislire etc.

2) Cestiunea lui **u** mutŭ séu latentŭ a provocatŭ o discuţiă înflăcărată. Pentru esprimarea acestuia au pledatŭ cu multe argumente și multă energiă d-nii: *Quintescu, Romanŭ* și *Caragiani*; pentru suprimarea lui d-nii *Negruzzi, Sturdza* și *Maiorescu*, cestŭ din urmă cu agere argumente practice și cu celŭ mai învederatŭ efectŭ.

Făcêndu-se votare, *suprimarea lui* **u** *mutŭ s'a primitŭ cu mare majoritate și s'a enunciatŭ de Maj. Sa Regele președinte*, punêndu-se astfelŭ capĕtŭ acestei contraverse lungĭ.

Sĕptĕmâna viitóre Academia va continua discuţiunea asupra celorlalte puncte controverse, între carĭ și accentuarea vocalelorŭ.

CRONICA POLITICĂ.

13 (25) Martie.

Mâne vorŭ fi puse la ordinea ḑilei în camera deputaților̆ din Peșta nu mai puținŭ ca **247 petiții.** Dintre acestea 61 urgitéză a-se lua dispoziţiunĭ legislative pentru *„înfrânarea agitaţiunilorŭ contra statului maghiarŭ și contra națiunei“*. Cu ocasia acésta se va isca o importantă discuţiune în **cestiunea naționalităților̆**, avêndŭ „mării părinți ai patriei“ încă unŭ prilegiu de-a ne înjura și de-a propune mĕsurĭ nouĕ de prigonire. — Grupa a doua a petițiilorŭ o forméză acele, carĭ se referŭ la *reformarea camerei magnaților̆*; cele din grupa a treia se referă la ridicarea la valóre de lege a proiectelorŭ *bisericescĭ politice*; cele din grupa a patra se referŭ la *introducerea administrației de statŭ* și, în fine, se vorŭ discuta petițiunile referitóre la *recunóscerea meritelorŭ lui Kossuth* din partea dietei.

*

Mandatulŭ de deputatŭ dela Neutra, pe care l'a primitŭ secretarulŭ de statŭ Latkoczy în urma alegerei, fără pĕreche scandalósă chiar și în cronica electorală a Ungariei, se pare că va rĕmâné fără proprietarŭ. Foile unguresci de ierĭ și aḑĭ aducŭ scirea, că **Latkoczy va renunța la acestŭ mandatŭ.** „Budapesti Hirlap“ ḑice, că Latkoczy și-a și anunțatŭ președintelui dietei renunțarea la mandatŭ. Scirea acésta o confirmă și hahamii dela „Pester Lloyd“ și dela alte foi guvernamentale, carĭ ḑicŭ, că în casulŭ acesta Latkoczy nu va mai păși și a doua óră, ca candidatŭ la Neutra.

*

In **Reichstagulŭ** germanŭ s'a întêmplatŭ alaltăerĭ unŭ incidentŭ fórte remarcabilŭ. Propunerea președintelui camerei *Levetzow*, ca sĕ se gratuleze prințului *Bismark* din incidentulŭ aniversărei a 80-lea anŭ dela nascerea sa, a fostŭ **respinsă cu 163, contra 146 voturĭ.** Levetzow numai decâtŭ depuse președinția, și în sală se născu unŭ tumultŭ, de care spunŭ, că nu s'a mai pomenitŭ în camera germană. Disordinea și tumultulŭ se potență, când Benningsen anunță, că și vicepreședintele *Bürklin* abdice de demnitatea sa. Intregŭ Berlinulŭ era într'o agitație fórte mare. Impĕratulŭ Wilhelm trimise prințului Bismark la Friedrichsruh următórea depeșă: „Prințului Bismark, duce de Laurenburg în Friedrichsruh. Imĭ esprimŭ Alteței Tale *cea mai adêncă indignare* asupra hotărîrei luată în Reichstag. Aceea stă în contrarietate absolută cu simțemintele tuturorŭ principilorŭ germanĭ și ale tuturorŭ popórelorŭ“. La acésta Bismark rĕspunse următórele: „Majestății Sale împĕratului și regelui Wilhelm II. Rogŭ pe Majestatea Ta, sĕ primescĭ cele mai respectuóse espresiunĭ ale mulțămitei mele pentru manifestarea-Țĭ prea înaltă, prin care Majestatea Ta ai schimbatŭ neamabilitatea vechilorŭ mei dușmanĭ politicĭ, într'o satisfacție îmbucurătóre“.

*

Nou **ambasadorŭ germanŭ** în Petersburg a fostŭ anumitŭ, în loculŭ contelui *Werder*, prințulŭ *Hugo Radolin*, fostulŭ ambasadorŭ din Constantinopole. Familia prințului Radolin aparține familiilorŭ dinastice polone și îșĭ trage originea dela *Lech*, fundatorulŭ regatului polonŭ. Numele Radolin îlŭ pórtă familia din secolulŭ XIV. Nou numitulŭ ambasadorŭ a jucatŭ în totŭ timpulŭ unŭ însĕmnatŭ rolŭ în politica esternă a Germaniei, dér e cunoscutŭ ca dușmanŭ neîmpăcatŭ alŭ prințului Bismark.

*

„Reichsanzeiger“ din Berlinŭ publică o scrisóre autografă a împĕratului Wilhelm, adresată cancelarului imperiului, esprimândŭ via sa dorință de a acorda **soldaților̆ dela 1870—71 pensii** mai marĭ cu ocasia aniversării restaurațiunei imperiului. Impĕratulŭ a ordonatŭ sĕ i-se facă propunerĭ pe cale legislativă.

*

Noulŭ **cabinetŭ spaniolŭ** s'a formatŭ în următorulŭ modŭ: presidiu: *Canovas*, esterne: ducele de *Tetuan*, justiţiă: *Romero*, resbelŭ: generalulŭ *Azcarraga*, marină: admiralulŭ *Béranger*, finance: *Reverter*, interne: *Cosgayon*, lucrărĭ publice: *Boscu*, colonii: *Castellannoss*. Ministerulŭ se va presenta mâne camerei.

La stările din Ungaria.

Inainte cu o miiă de anĭ se vĕrsă unŭ valŭ de órde sĕlbatice maghiare sub conducerea lui Arpad asupra șesurilorŭ Ungariei de astăḑĭ, carĭ pe atuncĭ erau locuite în mai mare parte de Slavi, ḑice unŭ ḑiarŭ din Viena. Prin puterea creștinismului poporulŭ nomadŭ sĕlbaticŭ se prefăcu într'unŭ poporŭ agricultorŭ, dér în decursulŭ multorŭ secolĭ, nu-i succese a-șĭ crea o cultură națională, de sine stătătóre. Numai în timpulŭ mai nou începu a se desvolta cultura maghiară pe basă națională.

Urmară anii de revoluţiă și cu ei înaintarea culturală și politică a maghiarismului, care, orbitŭ de succese neașteptate, ce au resultatŭ mai multŭ din constelațiunea stărilorŭ politice încurcate din Austria, decâtŭ din puterea de viéță proprie (maghiară), a degeneratŭ într'o maniă națională. In starea acésta Maghiarii au pierdutŭ totŭ simțulŭ pentru dreptate și libertate, și a începutŭ regimulŭ volnicii-lorŭ și alŭ intoleranței naționale. Dér politica acésta nu a stricatŭ numai Slavilorŭ și Românilorŭ din Ungaria, ci a introdusŭ și în organismulŭ maghiarismului bacilulŭ de discompunere, și ceea ce vedemŭ noi petrecêndu-se astăḑĭ dincolo de Leitha, nu e altŭ-ceva, decâtŭ fructulŭ domniei arbitrare maghiare și alŭ liberalismului coruptŭ.

După remarcabila fusiune a partidei lui *Deak* cu oposițiunea liberală, condusă de Colomanŭ *Tisza*, șĭ-a ajunsŭ șovinismulŭ adevĕrata culme în Ungaria. Șovinismulŭ nicĭ-odată nu vede, ce e bunŭ, ci totdéuna numai aceea, ce-i place, și astfelŭ e de înțelesŭ, că sub domnia lui nu se póte ajunge la o desvoltare bine-făcĕtóre. Vênătoriă după posturĭ înalte și oficii grase, maghiarisarea volnică a Slavilorŭ, Românilorŭ și a Germanilorŭ, maghiaronismulŭ și favorisarea Jidanilorŭ forméză astăḑĭ în Ungaria conținutulŭ sistemului de guvernare liberalŭ, și urmarea din tóte aceste e nu numai demoralisațiunea, ci și nimicirea nobilimei maghiare și sĕrăcirea poporului, la carĭ se mai adaugŭ, în urma șicanărei naționalităților̆, *ura celorlalte națiunĭ față cu Maghiarii*, și în urma politicei bisericescĭ-liberale, o *luptă internă religiósă-culturală.*

Scala prigonirilorŭ de naționalitățĭ se îmbogățesce acum cu unŭ nou actŭ de voiniciă. Terorismulŭ Maghiarilorŭ nu se mai îndestulesce cu aceea, de-a face imposibilŭ, ca Slovenii și Românii sĕ-șĭ sĕrbătorésca conducĕtorii, carĭ suntŭ în viéță, ci le interḑice de a-șĭ onora chiar și pe cei morțĭ. Ministrulŭ de interne ungarŭ a datŭ o or-

dinațiune energică contra colectărei de banĭ, spre scopulŭ de-a se ridica unŭ monumentŭ pentru conducĕtorulŭ Românilorŭ *Iancu.* In acea ordinațiunea se accentuéză, *că colectarea este unŭ atentatŭ îndreptatŭ în contra patriei.* Autoritățilorŭ li s'a demandatŭ a confisca banii adunațĭ și a pedepsi pe colectanțĭ. Acesta e unŭ semnŭ caracteristicŭ alŭ liberalismului maghiarŭ.

Pentru de-a restrînge influința și valórea nobilimei maghiare, Tisza, când apucà frênele guvernului, îșĭ formà o falangă strînsă, constătătóre din favoriții sĕi, cei mai mulțĭ Jidanĭ. Cu câtŭ câștigà acéstă falangă în însemnătate, cu atâtŭ terorismulŭ deveni totŭ mai mare, așa încâtŭ în fine se estinse și asupra cestiunei religionare, începù lupta cu biserica și creà legile bisericescĭ-politice, în urma cărora se desfășurà în poporŭ o luptă internă. Astfelŭ în Ungaria libertatea națională se schimbà în robia națiunilorŭ și libertatea religionară, în ireligiositate.

Camera magnațilorŭ.

— Respingerea „neconfesionalității“ și a „recepțiunei“. —

In ședinta dela 22 Martie, cum amŭ arătatŭ în numĕrulŭ de Sâmbătă, camera, la a treia votare, a *respinsŭ cu majoritate de 8 voturĭ capitolulŭ III privitorŭ la neconfesionalitate.*

Desbaterea a decursŭ astfelŭ: La § 3 episcopulŭ *Steiner,* luândŭ cuvêntulŭ, a propusŭ, ca paragrafulŭ acesta sĕ se elimineze, fiind-că elŭ vatĕmă libertatea și drepturile constituționalĭ ale catolicilorŭ. — Ministrulŭ *Wlassics* cere susținerea paragrafului. — Contele *Zichy* Nandor și contele Anton Széchenу nu primescŭ paragrafulŭ. La votare § a fostŭ primitŭ.

La § 4, care ḑice, că în modŭ disciplinarŭ autoritatea bisericéscă nu póte pedepsi pe nimenea, care procede conformŭ legilorŭ, episcopulŭ *Steiner* cere eliminarea acestui paragrafŭ, provocându-se la drepturile străvechĭ ale bisericei catolice. — Ministrulŭ *Wlassics* ḑice, că paragrafulŭ este garantarea ordinei de statŭ și a suveranității acestuia, prin urmare cere susținerea lui. — Contele *Zichy* Nandor ḑice, că nu consideră nicĭ de salutarŭ, nicĭ necesarŭ acestŭ paragrafŭ, care stă în contraḑicere cu § 6. — Episcopulŭ *Schlauch* spune, că biserica este o corporațiune cu drepturĭ deosebite, și nu póte permite, ca statulŭ sĕ se amestece în afacerile ei. — Ministrulŭ *Wlassics* stărue din nou pentru primirea §-lui. — Președintele *Szlavy* închide discuția, ér camera primesce paragrafulŭ cu *119 contra 117 voturĭ.*

La § 5 ia cuvêntulŭ Metropolitulŭ *Mironŭ Romanulŭ,* recomandândŭ modificarea stilară, pe care a mai propus'o odată, ca adecă în ordinea confesiunilorŭ, biserica gr. or. sĕ se pună îndată dapă bisericele roamano-și-greco-catolice și înainte de cea reformată. — Ministrulŭ *Wlassics* cere respingerea modificărei propusă de Metropolitulŭ Mironŭ. — Contele Ferdinandŭ *Zichy* ḑice, că de-óre-ce ordinea cerută de Metropolitulŭ se află și în legile țĕrii, *se alătură la modificare.* — Președintele Szlávy închiḑêndŭ discuția, majoritatea camerei *respinge modificarea.*

Urméză desbaterea asupra § 22 despre *neconfesionalitate.*

Dintre vorbitorii oposiției, contele Ferdinandŭ *Zichy* a declaratŭ, că déçă se va pune mai întâiu în desbatere propunerea contelui Széchenу, atuncĭ elŭ va fi silitŭ, ca sĕ céră eliminarea fiă-cărui paragrafŭ. In urma vorbirei scurte a lui *Keglevich,* președintele a declaratŭ, că va pune în discuțiă tóte amendamentele de-odată și provócă pe membrii camerei sĕ se pronunțe asupra obiectului.

Episcopulŭ *Schlauch* dela Oradea-mare nu póte primi modificarea propusă de contele Széchenу, fiind-că prin acéstă modificare se susține esența capitolului, luândŭ numai o altă formă. Elŭ concede, că în astfelŭ de afacerĭ, nu se póte dispune pe calea ordinațiunilorŭ și nu se póte permite, ca într'o cestiune, ce privesce adêncŭ viéța morală a statului, sĕ se ia o disposițiune basată pe concepte subiective. Apoi desvóltă deosebirea, ce se află între lege și ordinațiune și ajunge la conclusiunea, că disposițiunile, ce se iau pe basa ordinațiunilorŭ, ducŭ tot-déuna la atotputernicia statului, sub a cărei domniă suferŭ deopotrivă dreptulŭ, libertatea și garanția dreptului. Sistemulŭ representativŭ pretinde ca puterea discreționară sĕ fiă țĕrmurită: contra acestui principiu, modificarea lui Szecheny face, ca sĕ importămŭ din nou sistemulŭ de patente alŭ străbunilorŭ noștri.

Ocupându-se apoi de politica bisericéscă ḑice, că ea este o moștenire periculósă, pe care a luat'o guvernulŭ. Acésta nu este o moștenire a străbunilorŭ, ci unŭ capitalŭ nou cu inovațiunĭ dubie. In fine declară, că nu primesce nicĭ paragrafulŭ, nicĭ modificarea.

Br. *Pronay* Dezsö, oratorulŭ protestanțilorŭ, după o vorbire lungă și plină de sofisme, declară, că primesce proiectulŭ întregŭ neschimbatŭ.

Ministrulŭ *Wlassics* luà apoi cuvêntulŭ susținêndŭ proiectulŭ în întregimea sa, silindu-se a „documenta“ legalitatea dreptului de a dispune prin ordinațiunĭ. Polemisândŭ cu Schlauch ḑice, că și *creștinismulŭ este o instituțiune streină receptă.*

Acéstă suposițiă a lui Wlassics a iritatŭ așa de multŭ oposiția, încâtŭ contele Maurițiu Nicolau *Eszterházy* s'a sculatŭ și a pusŭ pe tapetŭ propunerea lui *Zichy* de-a se elimina întregŭ capitolulŭ III, ḑicêndŭ, că déçă va cădé oposiția, sĕ cadă celŭ puțin cu întregitatea principiilorŭ ei.

Se ridicà numai decâtŭ și *Keglevich,* ca sĕ combată pe Zichy, care deși nu și-a desvoltatŭ vorbirea, totușĭ a atacatŭ partida guvernamentală. Camera începù sĕ fiă fórte impacientă și voia sĕ voteze. Discuția s'a închisŭ și era sĕ urmeze votarea, când se ridicà ca din seninŭ ministrulŭ de justiția *Erdély,* vrêndŭ sĕ arate, cum gândesce guvernulŭ sĕ procédă la resolvarea proceselorŭ matrimoniale după întrarea în praxă a legii.

Sfirșndŭ Erdély, s'a făcutŭ votarea mai întâiu asupra propunerii lui Zichy, care a întrunitŭ *126 voturĭ,* adecă o majoritate de *8 voturĭ.*

*

Ședința dela 23 Martie.

In ședințe dela 23 Martie s'a continuatŭ desbaterea specială asupra celorlalțĭ paragrafĭ din proiectulŭ despre liberulŭ esercițiu religionarŭ, primindu-se fără modificărĭ. Apoi a urmatŭ desbaterea asupra *recepțiunei Evreilorŭ.* Aci a luatŭ celŭ dintâiu cuvêntulŭ:

Contele *Csáky-Pallavicini*: Póte că voiu fi nițelŭ cam șovinistŭ, când voiu începe cu afirmarea, că sunt Maghiarŭ în înțelesulŭ strînsŭ alŭ cuvêntului. Sunt stirpea acelora, carĭ au venitŭ în Ungaria în piei de leoparḑĭ, ér nu din Tarnopolŭ cu piei de iepure. Nu sunt oratorŭ, însĕ a recipia pe cineva, care a întratŭ la noi cu piei de iepure, acésta nu se póte, căcĭ nu se póte recipia acela, pe care nu-lŭ cunoscĭ. Inaintea mea e clarŭ, că Escelența Sa d-lŭ ministru de culte n'are ideiă despre aceea, că ce e religia mosaică, căcĭ *suntŭ atâtea religii mosaice, câțĭ șakterĭ suntŭ,* séu cum îi mai și chiamă pe preoții lorŭ. Ce recipiază d-l ministru? De ce ne aduce pe capŭ unŭ poporŭ, *care din pedépsa lui Dumneḑeu ni-s'a pusŭ în spate și care nicĭ-odată nu ni a făcutŭ nouĕ bine, ci numai a suptŭ sângele poporului.* Rogŭ pe d-lŭ ministru, că, ca patriotŭ, sĕ nu facă acésta, și viitorulŭ îlŭ va binecuvênta. Ce recipiézà d-lŭ ministru? Eu trăescŭ multŭ în strĕinătate, și déçă viu în Ungaria, *simtŭ și aicĭ mirosulŭ de usturoiu (aiu) dela Carpațĭ până la Adria. Nicĭ nu cutezŭ a prinde în mână unŭ ḑiarŭ de aicĭ, căcĭ și acela mirósă a usturoiu, ba chiar și fapta d-lui ministru.* De ce sĕ-i mai recipiămŭ, căcĭ dóră ei suntŭ și așa recipiațĭ, și *acésta este bătaia lui Dumneḑeu pe noi.* Mi-ar plăcé sĕ fiu acea mătură recipiatóre, ca sĕ-i potŭ mătura pe toțĭ din țéra acésta. Sunt contra proiectului.

Ministrulŭ *Wlassics*: Mai întâiu recomandă spre primire proiectulŭ, și ḑice, că religia mosaică a fostŭ și până acum recunoscută de lege. Religia mosaică a fostŭ de sute de anĭ cunoscută în patria nóstră și aderenții ei tot-déuna au fostŭ cetățenĭ fidelĭ patriei.... *Israeliții suntŭ bunĭ Maghiarĭ, fidelĭ patrioțĭ și țéra acésta tocmai așa e patria lorŭ, ca și a acelora, carĭ au venitŭ în piei de leoparḑĭ.*

Br. *Ambrozy* votéză proiectulŭ; contele Ferdinandŭ *Zichy* ḑice, că în urma primirei proiectului despre liberulŭ esercițiu religionarŭ, e *de prisosŭ recepțiunea.* Nu primesce proiectulŭ. — *Szontágh* primesce proiectulŭ și din punctŭ de vedere socialŭ, economicŭ, și și din punctŭ de vedere patrioticŭ. Rassa israelită e rassă eminentă, pe care nicĭ rugulŭ lui Nero, nicĭ alŭ evului mediu n'au putut'o nimici. Lordulŭ Rosebery a luatŭ în căsĕtoriă pe-o jidancă, în óstea lui Napoleonŭ a servitŭ unŭ generalŭ jidanŭ și unŭ ḑiaristŭ jidanŭ din Ungaria a făcutŭ marĭ fundațiunĭ.

Făcêndu-se votarea: pentru au votatŭ *111,* contra *117* membri, va sĕ ḑică **proiectulŭ s'a respinsŭ cu majoritate de 6 voturĭ.**

SCIRILE ḐILEI.

13 (25) Martie.

Episcopŭ maghiarŭ în România? Foile din Budapesta reproducŭ după „Hircsarnok“ o scire sensațională, în sensulŭ căreia călĕtoria la Budapesta a metropolitului catolicŭ *Zardetti* din Bucurescĭ ar fi avutŭ unŭ scopŭ deosebitŭ. Metropolitulŭ sĕ fi cerutŭ adecă dela primatele, ca sĕ-i dea unŭ preotŭ maghiarŭ distinsŭ, pe care sĕ-lŭ ducă în România și sĕ-lŭ facă episcopŭ sufraganŭ alŭ sĕu. Se ḑicea chiar, că în acestŭ scopŭ i-ar fi succesŭ a dobêndi pe canoniculŭ dela Strigoniu *Dr. Csernoch* János, care în celŭ mai scurtŭ timpŭ va avé sĕ-șĭ încépă activitatea sa în România, mai alesŭ însĕ în Bucurescĭ, dér cu îndatorirea, ca *în fiă-care anŭ sĕ fiă obligatŭ a se presenta odată la Strigoniu.* In ce privesce însĕ persóna lui Csernoch, „Hazánk“ de astăḑĭ publică o telegramă din Strigoniu, în care se afirmă, că lui Dr. Csernoch nu 'i s'a comunicatŭ nimicŭ în cestiune și prin urmare nu elŭ este persóna menită a ocupa postulŭ de episcopŭ alŭ României. S'a putută întêmpla numai, ca Zardetti sĕ fi discutatŭ cu primatele în cestiunea acésta, de óre-ce este o vechiă dorință a lui, — se ḑice în telegrama lui „Hazánk“ — ca sĕ înființeze unŭ episcopatŭ în România.

—o—

Unŭ preotŭ românŭ osênditŭ. Preotulŭ românŭ din Boroșineu, Vasile Bĕlanŭ, a fostŭ pedepsitŭ în 20 l. c. de tribunalulŭ din Aradŭ la două sĕptĕmânĭ închisóre de statŭ și 10 fl. amendă pentru agitare contra unei confesiunĭ, după cum ḑice „Pest. Ll“. Fisolgăbirĕulŭ din Boroșinĕu, cu numele Monti adecă, făcù arĕtare în contra preotului Bĕlanŭ, că cu ocasiunea adunărei preoțilorŭ românĭ și a poporațiunei române din Boroșineu și jurŭ, în care se protestase contra instituțiunei căsĕtoriei civile, preotulŭ Bĕlanŭ ar fi strigatŭ „Josŭ cu Jidanii!“ — și acésta a fostŭ „motivŭ“ ca preotulŭ românŭ sĕ fiă osênditŭ.

—o—

Congregațiunea comitatului Uniădórei se va întrunì, precum ni se scrie, în 30 Martie n. curentŭ. In programŭ suntŭ 51 puncte de pertractatŭ, dintre carĭ unele de interesŭ politicŭ. Bine ar face déră membrii românĭ, déçă ar lua parte în numĕrŭ câtŭ mai mare la acéstă congregațiă.

—o—

Cetățénŭ românŭ. In ședința dela 9 (21) Martie c., camera română a votatŭ recunóscerea calității de cetățénŭ românŭ pentru d-lŭ *Ioanŭ Costinŭ,* Românŭ ardeleanŭ, actualmente șefŭ alŭ gărei Slatina.

—o—

Asociațiunea pentru sprijinirea învĕțăceilorŭ și sodalilorŭ românĭ din locŭ, după o hotărîre mai nouĕ a comitetului, nu-șĭ va ține adunarea Dumineca viitóre, ci *Dumineca în 2-lea Martie.* (7 Aprilie v. a. c.

—o—

Societatea „Unirea“ a studenților universitarĭ din Bucurescĭ și-a sĕrbatŭ erĭ, Dumineca, a XVI a aniversare dela înființarea ei. Cu acéstă ocasiune s'a ținutŭ o ședință publică, în care d-lŭ Iulianŭ Stancescu a făcutŭ dare de sémă asupra mersului societății în decursulŭ anului 1894, d-lŭ Anastase Georgescu a ținutŭ o disertațiune despre „Valórea accesorielorŭ pentru scrisŭ în timpulŭ lui Pericle“, ér d-lŭ Ioanŭ Florescu despre „Țĕranulŭ românŭ“.

—o—

Memorii din 1848/49 de Vasile Moldovanŭ. Sĕptĕmâna acésta aparŭ de sub tiparu Memoriile lui *Vasilie Moldovanŭ* într'o broșură elegantă, de 11 cóle, formatŭ 8⁰. Prețulŭ unui esemplarŭ e: **50 cr.** séu **1 corónă** plus 5 cr. porto poștalŭ; pentru România și strĕinătate 1 franc 50 banĭ. Comandele se facŭ la adresa: *Traianŭ H. Popŭ,* publicistŭ, *Brașovŭ* (Brassó). Comandele se efectuescŭ promptŭ și sigurŭ. Doritorii de a poseda acéstă prețiósă scriere suntŭ rugațĭ a *grăbi cu procurarea ei* la numita adresă. Esemplare pe creditŭ nu se trimitŭ.

—o—

Petrecerea cu dansŭ amânată a voluntarilorŭ ces. și reg. dela Regimentulŭ de Inf. Nr. 50, — sub protectoratulŭ d-lui General majorŭ Cristianŭ Cavalerŭ de *Kerczek,* se va ține *Sâmbătă* în 18 (30) l. c. în sala „Redoutei“ din locŭ.

—o—

Despre modă. Cunoscuta fabrică de mătăsării „*G. Henneberg*“ din Zürich, ne anunță: Dintre stofele de mătase, Bengalina se preferă pe lângă Damast și Satin Duchesse. De doi ani de când s'a încercatŭ sĕ se introducă acestŭ articolŭ, abia acuma a rĕsbitŭ la modă, și întradevĕrŭ, cutele ce le aruncă suntŭ pline și catipelate. Acestŭ articolŭ s'a comandatŭ, multŭ atâtŭ simplu, câtŭ și changeant, pentru Parisŭ, Londra și America, și va fi încă și în sesonulŭ de tómnă multŭ căutatŭ. Anulŭ 1895 ne aduce încă o mulțime de țesăturĭ frumóse d. e. Tafta și Chines îndungate séu cadrilate dela cele mai micĭ până la cele mai marĭ. Damastul și Brocheul se va purta încă multŭ. Parisienele în tot-déuna li-au preferitŭ. Austriacele iubescŭ mai multŭ țĕsăturile ușóre, moi, cum suntŭ Surach, Satin, merveilleux. Și aceste din urmă suntŭ érășĭ la modă și s'au făcutŭ marĭ comande din ele, fórte multŭ în changeant, destinate mai multŭ pentru mânecĭ și bluse. Pe urmă Foularde japoneze și chineze mătăsurĭ, ca de Bast, Schantung și Tussors, fórte frumóse și practice. Culorile moderne suntŭ: Fața lemnului, a nisipului, a smeurei și violet în tóte nuanțele.

Reuniunea română de gimnastică și cântărĭ din locŭ și-a ținutŭ adunarea generală erĭ, în 12 (24) Martie. In absența președintelui reuniunei, d-lŭ V. Popescu, care încă în decursulŭ anului trecutŭ a dimisionatŭ, adunarea a fostŭ condusă de vice-președintele ei, d-lŭ *G. Chelaru.* In vorbirea de deschidere, d-sa a apostrofatŭ în terminĭ aspri apatia și indiferentismulŭ, de care publiculŭ nostru brașoveanŭ este cuprinsŭ față de acéstă reuniune. S'a cetitŭ prin secretarulŭ reuniunei raportulŭ comitetului despre activitatea sa și raportulŭ asupra stărei cassei reuniunei. In cestŭ din urmă s'a constatatŭ, că Reuniunea dispune de-o avere de 2894 fl. 12 cr. Privitorŭ la raportulŭ generalŭ alŭ comitetului, în care se propunea suspendarea activității Reuniunei, adunarea primì cu însuflețire propunerea, ca *activitatea Reuniunei sĕ se continue* și noulŭ comitetŭ sĕ fiă însărcinatŭ a se pune în înțelegere cu d-lŭ prof. P. Dima, rugându-lŭ, ca în timpulŭ celŭ mai scurtŭ sĕ caute a arangia o convenire, fiă măcarŭ cu unŭ programŭ câtŭ de modestŭ.

Cu privire la secțiunea de gimnastică, a cărei activitate fusese suspendată prin adunarea generală trecută, adunarea hotărî reactivarea ei.

Altă propunere făcută de comitetŭ, ca tóte tacsele restante pe anii 1893 și 1894, ba și cele incassate pentru acești doi anĭ din urmă sĕ fie ertate membrilorŭ, respective socotite ca tacse intrate pe 1895, se primesce de adunare. Sub presidenția *ad hoc* a d-lui advocatŭ S. Damianu se constituì apoi noulŭ comitetŭ astfelŭ: G. Chelaru, președ.; Ios. Blaga, v.-președ.; P. Dima, conducĕtorŭ alŭ corului; P. Roșca, conducĕtorŭ alŭ gimnasticei; A. Vlaicu,

conducĕtorŭ alŭ convenirilor; V. Üvegeşŭ, cassarŭ; I. Murăroiu, secretarŭ; Ilie Savu, archivarŭ.

O nouă fără-de-lege.

Sub titlulŭ acesta *„Dreptatea“* din Timişóra publică o corespondenţă, ce i-se trimite din *Chisetĕu*, cu data de 22 Martie, şi din care estragemŭ următórea parte:

Pe erĭ, 21 Martie n., a fostŭ convocatŭ la şedinţă în Chisetĕu comitetulŭ protopresbiteralŭ alŭ tractului Belinţŭ. Şedinţa avea sĕ se încépă pe la órele 10 înainte de amiaḑĭ în localităţile părintelui Şepeţianu, administratorulŭ tractului.

Dintre membrii convocaţĭ, celŭ dintâiu sosise d-lŭ advocatŭ din Lugoşŭ, Dr. George *Dobrinŭ*, care a fostŭ primitŭ la casa numitului administratorŭ, şi 'n aşteptarea lorŭ după ceilalţĭ membri, s'au pusŭ amêndoi la taifasurĭ.

Intr'acestea însĕ de-odată şi fără veste. odiosulŭ şi prin multele sale fără-de-legĭ cunoscutulŭ şi celebrulŭ fisolgăbirĕu Joanovits, împreună cu notarulŭ comunei şi cu unŭ juratŭ comunalŭ — dau năvală asupra casei parochiale, pĕtrundŭ în odaiă, ca nisce furii; protopretorulŭ se aruncă pe unŭ scaunŭ, şi în tótă bruscheţa sa solgăbirăéscă anunţă, că elŭ a venitŭ sĕ esecute zălogirea pentru 28 fl. restanţă de dare.

Sĕvîrşitŭ acestŭ actŭ măreţŭ, numitulŭ protopretorŭ se adresà către părintele Şepeţianu cu întrebarea, că are-şĭ corulŭ românescŭ din comună statutele sale? pentru-că i-a venitŭ „Măriei Sale“ la cunoscinţă, că în comuna Chisetĕu ar esista unŭ aşa numitŭ corŭ românescŭ.

Da, — îi rĕspunse părintele Şepeţianŭ — în Chisetĕu esistă unŭ corŭ românescŭ, care e chiar de dênsulŭ condusŭ, statutele lui însĕ nu suntŭ aprobate de ministrulŭ, ci de consistoriulŭ dela Aradŭ, ceea-ce însĕ câtuşĭ de puţinŭ nu invólvă în sine vre-o vătĕmare a legei, deórece şi de altmintrelea corulŭ are unŭ caracterŭ curatŭ bisericescŭ.

„Chiar şi numai bisericescŭ sĕ fiă — ḑise elŭ — **eu prin acésta declarŭ corulŭ de desfiinţatŭ!“**

„Dér la acésta nu eştĭ îndreptăţitŭ“, — îi reflectà părintele Şepeţianŭ.

„O sĕ veḑĭ numai decâtŭ decisulŭ în scrisŭ!“ — îi replicà protopretorulŭ şi cu acésta se depărtà.

Intr'acestea mai sosesce pentru şedinţa comitetului şi d-lŭ D. Bratulescu din Belinţŭ, căruia abia i-s'a putută istorisi întêmplarea, când protopretorulŭ din nou se re'ntórce cu aceeaşĭ suită, şi cu obicĭnuita-i obrăznicià aruncă pe masă o scrisóre şi provócă rĕstitŭ pe părintele Şepeţianŭ, sĕ iscălescă reversulŭ despre primirea aceleia, ceea ce d-lŭ Şepeţianŭ, îndemnatŭ şi din partea d-lui Dr. Dobrinŭ, a şi făcutŭ.

Ar fi creḑutŭ omulŭ, că cu atâta casulŭ ar fi terminatŭ, şi cei adunaţĭ la casa parochului îşĭ vorŭ puté vedé de agendele, pentru carĭ se proiectase întrunirea membrilorŭ din comitetulŭ protopresbiteralŭ.

Vorbă sĕ fiă! Se ivescŭ pe la ferestri doi gendarmĭ, înarmaţĭ de luptă, căcĭ mare trébă i-a adusŭ stăpânulŭ lorŭ sĕ facă în acéstă ḑi în mijloculŭ „agitatorilorŭ“.

— „N'ai adusŭ cum-va şi miliţiă?“ — îlŭ întrebă d-lŭ Dobrinŭ pe hîdosulŭ paşă Joanovits.

— „Nu-mĭ face ast-felŭ de glume!“ — răcnesce acesta.

— „Nicĭ nu am datina sĕ facŭ glume“, — îi replicà d-lŭ Dobrinŭ, la ceea-ce fisolgăbireulŭ îi strigà: „Ne szemtelenkedjek!“ (Nu te obrăznici!)

— „Unui protopretorŭ şi omŭ cultŭ — îi reflectà d-lŭ advocatŭ Dobrinŭ — nu-i şede bine sĕ folosĕscă ast-felŭ de espresiunĭ murdare!“

După încheierea acestui dialogŭ, protepretorulŭ chemà numai de câtŭ înlăuntru pe cei doi gendarmĭ şi poruncindu-le: *„Tessék ki dobni ezt az urat!“* — aceştia *apucară pe d-lŭ Dobrinŭ unulŭ de-o mână, altulŭ de cealaltă, şi-lŭ* **scóseră afară în frigŭ fără paltonŭ şi în capulŭ golŭ.**

In timpulŭ acesta, fisolgăbirĕulŭ, rĕmasŭ în odaie, a luatŭ dela părintele Şepeţianŭ cu forţa sigilulŭ corului şi a plecatŭ mai departe însoţitŭ de gendarmii sĕi, căcĭ multe mai avea încă de sĕvîrşitŭ pentru salvarea patriei.

Drumulŭ dela casa parochială, sĕlbateculŭ fisolgăbirĕu şi-l'a luatŭ oblu spre biserica românéscă. *A smulsŭ cu gendarmii cheile bisericii de la clopotarulŭ prinsŭ în drumŭ şi cu brachiu* **au năvălitŭ ca turbaţĭ în sfânta biserică, au smulsŭ, au răpitŭ din préjma altariului unulŭ dintre praporii sfinţiţĭ ai bisericei,** sub preteostŭ, că acesta este stégulŭ cu emblema corului, şi l'au tîrîtŭ cu dênşii de-a lungulŭ drumului până la scólă. Aicĭ au confiscatŭ notele corului şi statutele acestuia, şi încărcaţĭ cu aceste trofee scumpe unui întregŭ poporŭ, s'au retrasŭ la casa comunală, unde le-au depusŭ dreptŭ pradă ale turbărei şi sceleritäţii unui păgânŭ solgăbirĕu fără inimă, fără credinţă şi fără Dumneḑeu.

In fine a citatŭ apoi la casa comunală pe părintele Şepeţanŭ şi l'a provocatŭ sĕ subscrie protocolulŭ luatŭ despre casŭ şi despre obiectele răpite. Preotulŭ însĕ a denegatŭ categoricŭ subscrierea protocolului, pentru că n'a fostŭ de faţă şi nicĭ provocatŭ n'a fostŭ măcarŭ sĕ participe la sĕvîrşirea întregului actŭ solgăbirăescŭ.

Despre tóte aceste isprăvĭ ne mai audite, sĕvîrşite din partea unui organŭ alŭ puterei publice, în comuna Chisetĕu, la 21 Martie, — a fostŭ încunosciinţatŭ numai decâtŭ, pe cale telegrafică, vice-comitele din Timişóra şi episcopulŭ diecesei Ioanŭ Meţianu. — Lucru firescŭ, că între ast-felŭ de împregiurărĭ sistată a trebuitŭ sĕ fiă şi ţinerea şedinţei comitetului protopresbiteralŭ.

Academia română

Sesiunea generală din anulŭ 1895.

Raportulŭ secretarului generalŭ asupra lacrărilorŭ făcute în anulŭ 1894—95.

(Urmare.)

Publicaţiunile Academiei.

In cursulŭ anului s'au făcutŭ următórele publicaţiunĭ:

1. Din analele Academici s'au tipăritŭ:

a) Tomulŭ XVI. — Partea administrativă şi desbaterile din 1893—94;

b) Din Tomulŭ XV. — Memoriile secţiunei istorice, s'au tipăritŭ cólele 26—30 din lucrarea D-lui V. A. Urechiă: Documente inedite din domnia lui Alexandru Constantinŭ Moruzi, 1793—1796. Volumulŭ se va termina în cursulŭ anului viitorŭ;

c) Tomulŭ XVI. — Memoriile secţiunei istorice au începutŭ a se tipări cu lucrarea D-lui V. A. Urechiă: Catolicii din Moldova în secolulŭ XVII după scrierea lui Marcus Bandinus. S'au tipăritŭ cólele 1—5. Volumulŭ se va termina în cursulŭ anului viitorŭ;

d) Tomulŭ XVI. — Memoriile secţiunei sciinţifice au începutŭ a se tipări cu lucrarea D-lui St. C. Hepites: Materiale pentru climatologia României. I. Clima Sulinei.

2. Din istoriile lui Herodot, în traducerea premiată a D-lui D. I. Ghica, după tomulŭ I, coprindêndŭ cartea I, s'a pusŭ în tiparŭ cartea IV, care se va tipări în tipografia I. V. Socecŭ. Lucrarea va începe în curêndŭ.

3. S'a tipăritŭ lucrarea despre Basmele române, de D. L. Şăineanu, lucrare premiată de Academiă în sesiunea trecută cu premiulŭ Statului Eliade-Rădulescu.

4. Câtŭ se atinge de Etymologicum Magnum Romaniae, deşi în cursulŭ anului D. B. P. Hasdeu a avutŭ nenorocirea de a fi de mai multe-orĭ greu bolnavŭ, totuşĭ făscióra 3-a din tomulŭ III este gata, şi vi-se va presenta în cursulŭ sesiunei. Ea cuprinde, între altele, unŭ studiu fórte importantŭ despre Cheile Bîcului şi despre Bêrladŭ.

5. In sesiunea trecută, la 28 Martie, Academia a decisŭ facerea unei nouĕ ediţiunĭ a scrierei lui D. Cantemirŭ, Hroniculŭ vechimei Romano-Moldo-Vlahilorŭ, însărcinândŭ cu facerea acestei ediţiunĭ pe D. Gr. G. Tocilescu. S'a decopiatŭ, sub îngrijirea D-lui Tocilescu, întrégă acéstă scriere de pe exemplarulŭ ediţiunei din 1835, care a fostŭ colaţionatŭ de D-sa, la 1877, cu originalulŭ auto-grafŭ, aflătorŭ la Moscova, în biblioteca archivelorŭ principale ale ministerului de esterne.

6. Au rĕmasŭ a se tipări în anii viitorĭ:

a) Ţĕranulŭ românŭ, de D. Gr. G. Tocilescu, lucrare premiată la 1882;

b) Catalogulŭ monumentelorŭ epigrafice şi sculpturale din museulŭ naţionalŭ de antichităţĭ, de D. Gr. G. Tocilescu;

c) Flora Dobrogei, de D. dr. D. Brândză, lucrare premiată la 1887;

d) Tomulŭ II din Psaltirea publicată românesce la 1577 de diaconulŭ Coresi, din care D. B. P. Hasdeu, însărcinatŭ cu facerea acestei publicaţiunĭ, a tipăritŭ întâiele 4 cóle;

e) Discursurile şi alocuţiunile M. S. Regelui în anii 1866—1891, din carĭ, conformŭ decisiunei luate în 1890, s'au tipăritŭ întêiele 10 cóle.

7. Schimbŭ şi darurĭ de publicaţiunĭ. — Nouĕ relaţiunĭ de schimbulŭ publicaţiunilorŭ s'au stabilitŭ cu următórele instituţiunĭ:

Academia de Sciinţe dela S-t Louis (America de Nordŭ).

Academia de Sciinţe, Arte şi Litere de la Wisconsin, Madison (America de Nordŭ).

Observatoriulŭ de astronomie de la Parisŭ.

Societatea archeologică croată dela Knin (Dalmaţia).

S'au dăruitŭ publicaţiunĭ pentru bibliotecile:

Gimnasiului dela Râmnicu-Vâlcei.

Seminariului dela Curtea de Argeşŭ.

(Va urma.)

Convocare.

Toţĭ membrii şi binevoitorii reuniunei învĕţătorilorŭ românĭ gr. cat. din comitatulŭ Sibiiului prin acésta se convócă la a III adunare generală, care se va ţiné în 21 Aprilŭ st. n. a. c. la 9 óre a. m. în şcóla gr. cat. din Sibiiu, pe lângă următorulŭ

Programŭ: Invocarea Spiritului Sântŭ, după care

Şedinţa I: 1) Deschiderea adunării prin preşedinte. 2) Raportulŭ comitetului împreună cu proiectulŭ pentru bugetŭ pe periodulŭ următorŭ, şi celelalte propunerĭ. 3) Raportulŭ cassarului şi alŭ bibliotecarului. 4) Alegerea unei comisiunĭ pentru conscrierea de membri noi, încassarea tacselorŭ pe anulŭ viitorŭ şi cele restante, precum şi pentru censurarea rapórtelorŭ şi a propunerilorŭ de sub p. 2 şi 3. 5) Ce are de-a face învĕţătorulŭ, ca sĕ dedea câtŭ mai multŭ pe şcolarĭ la activitate de sine, de Valeriu *Florianŭ*. 6) Discusiune asupra temei de sub p. 5 7) Ce cărţĭ a cetitŭ fiăcare învĕţătorŭ din biblioteca reuniunei nóstre, dela a II adunare generală până la a III, şi ce se cuprinde peste totŭ în acela?

Şedinţa II: 8) Cum se desvóltă simţĕmêntulŭ naţionalŭ în şcolarĭ? de Ioanŭ *Popescu*. 9) Ce studii mai alesŭ şi cum sĕ se propună în şcólele de repetiţiune? de Romulŭ *Simu*. 10) Despre formarea caracterului la şcolarĭ, de Valeriu *Florianŭ*. 11) O prelegere practică din fisică cu desp. VI despre: aburĭ, negură, norĭ, plóiă, rouă, néuă, brumă şi grindină, de George *Săbău*, 12) O prelegere practică din istoria patriei cu despărţĕmêntulŭ III despre lupta dela Şelimbĕrŭ, de Manase *Ciungariu*. 13) O prelegere din istoria naturală cu desp. IV despre: amfibii şi anume: brósce, şopêrle, şerpĭ şi brósce ţestóse, de George *Dănilă*. 14) Discusiune asupra temelorŭ de sub p. 8, 9, 10, 11, 12 şi 13. 15) Raportulŭ comisiunei censurătóre şi pentru propunerĭ alésă în şedinţă I. 16) Statorirea locului, timpului şi programului pentru adunarea generală următóre. 17) Alegerea comitetului şi oficialilorŭ reuniunei pe unŭ nou periodŭ de 3 anĭ. 18) Alte propunerĭ, ce eventualŭ s'ar ivi. 19) Inchiderea adunării.

Orlatŭ, 3 Martie 1895.

Romulŭ Simu, presidentŭ. *Ionŭ Popescu*, secretarŭ I.

Literatură.

A apărutŭ Nr. 2. An. III din Februarie 1895 alŭ **„Revistei Critice-Literare.“** Directorŭ Ar. Densuşianŭ profesorŭ la universitatea din Iaşĭ. Cuprinsulŭ: Arghirŭ ca mitŭ şi tendinţă, de Densuşianu; Literatura istorică la Românĭ pe anii 1892/3, de Nic. Densuşianu; O ḑi cu Regele Munţilorŭ, de Ar. Densuşianu; Dărĭ de sémă: Elemente române în gréca modernă (C. Mayer) Ov. Densuşianu: Musa Someşană, I. Bugnarŭ; Poesii pop. din Bănatŭ, de E. Hodoşŭ, Doine şi strigăturĭ din Ardealŭ, de V. Onişorŭ; I. Calomfirescu; Literatură populară: Corbea, din Colecţiunea d-lui Densuşianu; Inchinărĭ şi Credinţe pop. din Colect. S. Crainicŭ Notiţe: Rĕspunsurĭ dela Vasiliu Sala şi Avisalonŭ Tiucra.

*

A apărutŭ Nr. 5 din anulŭ alŭ doilea alŭ revistei ilustrate pentru familiă **„Vatra“**, tipărită în trei colorĭ, cu cernelurĭ de lux, avêndŭ următorulŭ sumarŭ: Césŭ rĕu, de Ionŭ Slavicĭ; Nainte Vêslaşŭ (Fresco-rime), de Boniface-Hétrate; Duşmănitu-ne-amŭ (poesie), de George Murnu; Hipnotismulŭ, de Sc. A. Stăncescu; Invoiala pictorului, de W. Thackeray (trad.), de H; Steau României, (poesie), de T. Duţu; Pescarii, de St. Basarabeanu; Prăvălia pisicei, după Balzac; Snoave din poporŭ, de Dum. Stăncescu; Milius (poveste), de V. Brebiceanu; Felŭ de felŭ, de * * *. Ilustraţiile: Din frumuseţile Orientului; Dante întêlnesce pe Matilda; Carmen, O întrebare! Biserica din Streiu; Plimbarea cu buniculŭ; Moda, etc.

DIVERSE.

Din obiceiurile barbare ale Indienilorŭ „Lengua“ din America de Sudŭ. — Sĕrbătórea principală a Indienilorŭ „Lengua“ este sĕrbătórea numită Puruppu, care începe într'unŭ anumitŭ anutimpŭ, la mieḑulŭ nopţii şi duréză trei nopţĭ de-a rêndulŭ. In primele douĕ nopţĭ sĕrbătórea se deschide printr'o procesiune. Unŭ bărbatŭ cu o mască mare de maimuţă începe cortegiulŭ, elŭ represintă pe diavolulŭ Yurupuri. Póla hainei sale, făcută din scórţe de arbore, este purtată de douĕ indiane tinere. După dênsulŭ vinŭ o mulţime de alte măscĭ, representândŭ parte animale adevĕrate, parte animale fantastice, precum: pescĭ, cerbĭ, pasĕrĭ etc. Corpulŭ celorŭ mascaţĭ este de cele mai multe-orĭ în masca sa naturală, şi mascele împrumutate se ţinŭ numai d'asupra capului. In urmă vinŭ câţĭ-va bĕtrânĭ, urîţĭ, murdarĭ şi văpsiţĭ negru, carĭ facŭ gesturĭ bizare şi batŭ tactulŭ unui cântecŭ monotonŭ pe o mare scoică. Toţĭ sarŭ şi se isbescŭ ca turbaţĭ. O femeiă, în costumulŭ lui Adamŭ, pórtă pe braţe unŭ copilŭ de doi anĭ, căruia îi smulgŭ cu toţii perii din capŭ între sunetele unei musicĭ infernale. Intre durerĭ teribile móre copilulŭ de cele mai multe orĭ. Şi acestŭ actŭ de barbarie îlŭ facŭ ei în onórea spiritului rĕu Yurupuri. In totŭ timpulŭ jocului infernalŭ beau dênşii ameţitórea beutură numită şişa. Sĕrbătórea se încheiă a treia nópte cu tortura prisonierilorŭ. Câţĭ-va prisonierĭ suntŭ legaţĭ de parĭ şi torturaţĭ cu felurite instrumente de tortură inventate anume spre acestŭ scopŭ. După procesiunile sĕrbătorescĭ, repeţite de mai multe-orĭ la sunetulŭ unui cornŭ de bivolŭ, se grămădescŭ femeile şi copiiĭ pe lângă cerculŭ formatŭ de luptătorĭ armaţĭ cu makana, cu săgeţĭ şi sĕcurĭ. Fiă care din aceştĭ luptătorĭ mai are în mâna dréptă unŭ lemnŭ lungŭ, tare şi ascuţitŭ bine la vêrfŭ. Ca prin farmecŭ se desfacŭ de olaltă, se îndepărteză şi apoi se isbescŭ unii asupra altora cu o furiă de canibalĭ şi-şĭ străpungŭ braţele, cópsele şi picióreIe cu lemnele ascuţite, fără măcarŭ sĕ clipéscă din ochĭ, orĭ sĕ scótă unŭ sunetŭ de durere. In câte-va minute érba este roşită de sânge. Danţulŭ îşĭ strânge cerculŭ mereu în jurulŭ parilorŭ de tortură, de carĭ suntŭ legaţĭ prisonierii, stropiţĭ cu sângele danţătorilorŭ, ce se străpunseră între dênşii. Cornulŭ de bivolŭ rĕsună din nou; danţulŭ sĕlbatecŭ şi sângerosŭ înceteză de-odată, apoi ei omóră, în torturile cele mai rafinate, pe prisonierĭ, şi în cele din urmă se bucăţălesce cadavrulŭ copilului, căruia i-se smulsese perulŭ, şi apoi bucăţile se ardŭ în focŭ în mijloculŭ danţului şi a bĕuturei şişa. Cu acésta se isprăvesce sĕrbătórea Purupu.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Cursulŭ losurilorŭ private

din 20 Martie 1895.

	cump.	vinde.
Basilica . . .	8 60	8.90
Creditŭ	2?0.—	201.—
Clary 40 fl. m. c. . .	59.—	59. -
Navig. pe Dunăre . .	150.—	160.—
Insbruck	27. -	—.—
Krakau	26 50	27.50
Laibach	24. -	25.—
Buda	62 50	64 25
Palffy	59.—	59.75
Crucea roșie austr. .	17 50	18.—
dto ung. . .	11.70	12.-
dto ital. . .	13.—	13.50
Rudolf . . .	23 75	24.75
Salm	71.—	73.—
Salzburg	27.—	27 75
St. Genois . . .	72.75	73.75
Stanislau	42.—	—.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	150.—	—.—
dto 4% 50 .	70. -	—.—
Waldstein . . .	53.50	—.—
Sêrbescĭ 3% . . .	43 40	44.20
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	131 —	132.—

Cursulŭ la bursa din Viena.

Din 23 Martie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4% . . .	124.—
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.05
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½% .	126.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	104.50
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.—
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	99.—
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	98.25
Imprum. ung. cu premii	161.25
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	152 50
Renta de hârtie austr.	101.50
Renta de argint austr.	101 65
Rente de aur austr.	124.60
Losurĭ din 1860	157.75
Acțiĭ de ale Băncei austro ungară.	1083.-
Acții de-ale Băncei ung. de creditŭ.	467.-
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	405.25
Napoleondorĭ.	9.71½
Mărcĭ imperiale germane . . .	60.05
London vista	—.—
Paris vista	48.57½
Rente de corône austr. 4%. . .	101.15
Note italiene.	—.—

Cursulŭ pieței Brașovŭ.

Din 25 Martie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.69	Vênd.	9.71
Argint român.	Cump.	9.60	Vênd.	9.65
Napoleon-d'orĭ	Cump.	5.70	Vênd.	9.74
Galbenĭ	Cump.	5.80	Vênd.	5.85
Ruble rusescĭ	Cump.	131	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	5.98	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TANSILVANIEI“

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ.	3 fl. —
Pe șése lunĭ.	6 fl. —
Pe unŭ anŭ.	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunĭ.	10 fr.
Pe șése lunĭ	20 fr.
Pe unŭ anŭ.	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ.	2 fl. —
Pe șése lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ.	8 francĭ.
Pe șése lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Tipografia A. Mureșianu, Brașovŭ.